

geheel vastligt.

Een andere denker stelde, dat men theoretisch tijd kan manipuleren als een afmeting, dus als b.v. lengte, breedte, diepte. Volgens hem is de tijd een extra dimensie, die echter is gefixeerd: de tijd verandert niet, wat is geweest, blijft voor immer in de tijd aanwezig.

Deze man maakte o.m. de dood van koningin Victoria mee en, sprekende over zijn theorie, sprak hij: dit moment van tijd zal voortaan altijd, voor alle tijd en tot het einde der tijden, het sterven van deze koningin betekenen. Hieraan kan niets meer veranderen en wij weten dit. Van dergelijke feiten, zoals zij in de toekomst bestaan, weten wij echter door ons beperkt besef van tijd zeer weinig af.

De mensen, die zo over de tijd spreken, gaan dus kennelijk uit van een geheel vastliggend programma, waarin ook de toekomst dus reeds geheel is vastgelegd. In feite is dit echter niet geheel waar. Aan de andere kant zijn er heel wat aanwijzingen te vinden in de richting van een vastgelegd zijn van alles, wat wij als verandering ervaren, in een geheel gedefinieerde continuïteit. Dit pleit er voor, dat de feiten slechts zeer weinig veranderen kunnen en in feite zijn vastgelegd ook voor zij algemeen beleefbaar worden voor ons.

De vele helderzienden, die er op aarde bestaan, zien zaken gebeuren, voor dezen een feit zijn. En volgens onverdachte verklaringen van wetenschappers komt het b.v. voor, dat iemand in een visioen een treinongeluk ziet, dat, zover wij na kunnen gaan, geheel in overeenstemming met dit droombeeld rond 2 jaren later werkelijk plaats vond.

Het is begrijpelijk, dat men zich afvraagt: hoe dit mogelijk is en zelfs stelt, dat iets dergelijks niet denkbaar is, tenzij alle gebeuren lang voor het gebeurt reeds vastligt.

Aan de andere kant zijn gegevens bekend van mensen, die zich dank zij een visioen of voorgevoelens aan een voorspelde ramp wisten te onttrekken, ook wanneer in een droom, visioen, of voorspelling hun daarbij betrokken worden was voorzegd."

Om dit te kunnen verklaren, komt tot de theorie van de z.g. parallelle continuïms of die van de divergerende tijdslijnen.

Hierbij stelt men, om het eenvoudig te zeggen: Op het ogenblik, dat een knooppunt in een ontwikkeling bereikt is, heeft de mens een keuze. Het is, of zijn wereld zich splitst in wereld a en wereld b. Voortaan kan hij bewust verder leven in een van deze beide werelden, zelfs zonder dit voor zich te beseffen.

In dit geval worden zijn eigen mogelijkheden en omstandigheden dus anders. Men zegt wel, dat zijn wezen uiterlijk in zowel wereld a als in wereld b nog aanwezig is, maar dat zijn bewustzijn alleen zijn ervaren in de door hem gekozen wereld mee kan maken.

Vanuit dit vertrekpunt ontwikkelde men meerdere theorieën, waarbij de tijd is vastgelegd en toch veranderingen voor kunnen komen. De z.g. netwerktheorie gaat hierbij nog het verst en stelt, dat bij elke beslissing, die door een mens genomen wordt, een dergelijke splitsing in feite voor zijn bewustzijn plaats vindt en de mogelijkheid, die gekozen wordt, alle verdere

beleving bepaalt.

Ik geef toe, dat dergelijke theorieën verwarrend kunnen werken. Maar wanneer u de feiten van de verandering, het werkelijk bestaan daarvan, onder ogen wilt zien, dan zult u toch rekening moeten houden met dit alles. al is het alleen maar om te kunnen beseffen, dat er in uw wereld voor verschillende mensen ook verschillende vormen van werkelijkheidsbesef kunnen bestaan, waarbij dus veranderingen zich niet, of op een geheel afwijkende wijze voor verschillende personen kenbaar maken.

En dan wordt ook de stelling van belang, waarin men uitgaat van het feit, dat dergelijke afwijkende werkelijkheidsbelevingen elkaar soms kruisen. Op het ogenblik, dat een ontmoeting tot stand komt, botsen de belevingen dermate, dat men door elkander sterk wordt beïnvloed. En, zo gaat het verhaal verder, alleen deze beïnvloeding door het besef van anderen veroorzaakt datgene in onze wereldvisie, dat wij plegen te omschrijven als verandering. Voor ons is deze dan werkelijk, ook wanneer bij een objectief onderzoek alleen maar een gestage gang van tijd kenbaar is.

Deze kleine aanloop lijkt mij nodig om duidelijk te maken, hoe persoonlijk het realisme van de verandering in feite beleefd wordt en dus ook konstaterbaar is. Ik heb door hetgeen ikzelf ben dus een eigen visie op veranderingen en de werkelijke betekenis daarvan, die kan afwijken van de visie van anderen.

Nu moeten wij dan maar eens nagaan, wat er zoal in ons aller ogen werkelijk is veranderd. Veelal blijkt, dat de verandering eerder uiterlijkheden betreft dan essentiële punten. In uw dagen krijgen mensen, die geen werk hebben steun. Waar! Maar vroeger hadden zij een "patroon". Dit z.g. patronaat bestond reeds in het oude Rome en kwam neer op een steun, die rijken aan armen en werkelozen gaven, een bescherming zelfs, waartegenover de patroon dan van zijn beschermelingen zekere diensten verlangde als b.v. een stemmen voor hem, wanneer hij in de senaat wilde komen en op andere wijze zijn belangen bevorderen.

Ook in deze dagen zullen degenen, die steun op welke wijze dan ook ontvangen, hierdoor hun houding tegenover de machten in de wereld laten bepalen en zullen zij voornamelijk kiezen en werken in de richting, die door degenen, die de steun verleent, of voor het verlenen daarvan aansprakelijk is.

Iets dergelijks kan ook in een verder verleden worden aangetroffen, zodat het wel schijnt, dat dit gebruik al zo oud is als de mensheid zelf.

Een uitbreken uit een dergelijk kader schijnt alleen mogelijk te zijn, wanneer je een soort waanzin krijgt en je geheel onafhankelijk opstelt t.a.v. anderen. Denk hierbij aan z.g. shamanen en tovenaars bij vele volkeren, die opeens agressief worden en in een soort waanzin zich langere tijd geheel buiten de gebruiken en bescherming van hun stam ophouden. Keren zij later, vaak half gek geworden door hun leven in de wildernis, dan zijn zij opeens hoog in tel en zijn in staat de gebruiken en besluiten van de stam sterk te beïnvloeden. Maar ook dit bestaat nu nog, zij het in gewijzigde vorm. Denk

aan priesters, politici e.d.

Het is duidelijk, dat mensen zich op een dergelijke wijze aan algemeen geldende normen kunnen onttrekken en tot een afwijkend levensverloop kunnen komen. Maar voor de meerderheid blijven de essentiële waarden van hun innerlijk beleven en van hun uiterlijke mogelijkheden ongeveer gelijk.

Het realisme van de veranderingen, die men meent te konstateren, is dan ook in mijn ogen nogal twijfelachtig. Men kan b.v. stellen, dat men toch in deze tijd steeds meer rekening gaat houden met de rechten van de mens. Maar dit zijn woorden. Eerlijk bezien blijken er t.m. 114 staten op uw wereld te bestaan, waarin de leiders en vaak ook de onderdanen niet schijnen te weten, waaruit die rechten van de mens dan wel bestaan.

En zelfs in uw land zijn er heel wat mensen, die als het voornaamste recht van de mens schijnen te zien het recht van de ene mens om de andere mens te betuttelen. Vergis u niet, dit is geen grap. Ook in landen als het uwe blijken er mensen te zijn, die hun recht anderen te betuttelen beschouwen als het hoogste menselijke goed. Alleen kun je konstateren, dat er in verschillende landen verschillende wijzen bestaan om dit door te zetten. In uw land zal men het proberen door genadeloos en met alle middelen door te drammen, in andere landen legt men er al meteen de zweep overheen, wanneer dit - vaak als goddelijke roeping beschouwd - betuttelen geen resultaat heeft.

Zoekt u hierin naar werkelijke veranderingen dan blijkt, dat het aantal groepen, dat op deze wijze zich aan anderen tracht op te leggen, toeneemt. Maar essentieel schijnt er in de bekende geschiedenis maar weinig veranderd te zijn op dit terrein.

Zoekt men naar veranderingen in de gemeenschap, dan blijkt steeds weer, dat het eerder de gebruikte werktuigen en woorden zijn, die veranderen, dan de mensen zelf. In wezen zijn de mensen mentaal en geestelijk zowel als in hun persoonlijk leven hetzelfde, als zij reeds duizenden jaren geleden waren.

Wie na wil denken over het realisme van de verandering, zal volgens mij zich dan ook in de allereerste plaats dienen te realiseren, dat er in de basisgedragingen en beweegredenen van de mens op zeer lange tijd maar zeer weinig of mogelijk zelfs geheel niets veranderd is.

Je kunt zelfs enigszins verklaren, wat hiervan de oorzaak is: Elke mens kent een overlevingsdrang. In dit opzicht is hij niet anders dan alle andere soorten en rassen, die je op aarde kunt vinden. Het is deze drang tot overleven die, tesamen met zijn behoefte zich te laten gelden, hem er toe heeft gebracht steeds meer werktuigen te maken en te gebruiken. Telkens weer zoekt de mens de door hem gevoelde danwel werkelijke feilen t.a.v. andere levensvormen op te vangen door het gebruik van instrumenten, die zijn reikwijdte vergroten, zijn kracht groter doen schijnen, zijn bewegingsvrijheid vergroten en wat dies meer zij.

De neiging eigen bestaan en bestaan van eigen soort op deze wijze veilig te stellen, is niet in enkele eeuwen tot stand gekomen. Het is in miljoenen jaren gevormd en bepaalt in grote mate zowel het gedrag van de mens als zijn wijze van denken.

Zo sterk beïnvloedt dit instinkt menselijk gedrag en samenleving, dat ik zonder meer durf te stellen, dat men ook in uw dagen bij alles mede hierdoor wordt gemotiveerd.

De wijze, waarop een dergelijk instinkt tot uiting komt, kan nog wel eens veranderen. Hier spelen de omstandigheden een grote rol. In een welvaartsmaatschappij b.v. zul je zien, dat de mensen zich voornamelijk plegen op te winden over kleinigheden of over zaken, waarmede zij feitelijk nooit direct te maken krijgen. Hun drang zich te laten gelden en te strijden over onbelangrijke zaken neemt toe, naarmate hun zekerheid van leven en voortbestaan van de soort minder in het gedrang schijnt te komen.

Is er sprake van een crisismaatschappij, dan blijkt het gedrag zich op korte termijn sterk aan te passen en is de belangstelling ook op andere zaken gericht. Steeds weer zoekt men de werkelijkheid te ontvluchten en, wanneer dit niet of niet in voldoende mate mogelijk is, streeft men naar een gewelddadige verandering van die werkelijkheid.

In het laatste geval is echter sprake van een verschuiving van zaken als macht, zekerheid e.d., niet van een werkelijke en algehele verandering. Een goed voorbeeld hiervoor is o.m. de franse revolutie.

Maar ook de crisis van 1928 illustreert hetgeen ik stelde: er is in die tijd veel geweld geweest en gelijktijdig zijn er in de moderne wereld zelden zoveel blijspelen vertoond en blijmoedige liedjes geschreven als juist in de dagen, dat heel veel mensen niet eens wisten, hoe zij in leven moesten blijven en het patronaat - al is het maar van het leger des heils - weer een overheersende rol speelde voor het merendeel van de massa.

Ik stel dan ook: van werkelijk grote veranderingen is zelden of nooit sprake in de menselijke geschiedenis, dank zij dit instinkt tot zelfbehoud, waarin de mens een redelijke en emotionele zekerheid blijft zoeken.

De technische veranderingen zijn, zeker in uw dagen, schijnbaar erg groot. Wanneer je echter verder kijkt, blijkt dat er slechts in zeer zeldzame gevallen van een werkelijke verandering sprake is.

Soms zijn er inderdaad zaken, die een nieuwe ontwikkeling betekenen. Uw op de werking van kristallen gebaseerde computers zijn voor de mensen in deze fase van ontwikkeling iets werkelijk nieuws. Want ruim 80.000 jaren heeft men op aarde dergelijke apparaten met dergelijke mogelijkheden niet gekend.

Maar voor de rest loopt uw beschaving nog steeds op wielen. Andere toepassingen, zeker, maar in feite is het nog steeds het zelfde wiel van eens, toen in de prehistorie een mens schijven hout gebruikte om zijn slede gemakkelijker te kunnen verplaatsen.

Wanneer je maar de werkelijke veranderingen speurt, kun je stellen, dat de mensen nu veel meer gebruiksmogelijkheden hebben gevonden voor het wiel, maar gelijktijdig kun je niet stellen, dat er nu werkelijk veel anders dan het wiel van eens een hoofdrol speelt in de menselijke gemeenschap.

Het gebruik maken van raketten als stuwkracht betekent in uw ogen mogelijk een grote vooruitgang en verandering.

In de natuur komt dit principe echter reeds miljoenen jaren voor en ook de mensen hebben reeds in een ver verleden getracht door uitstoot van stoffen en gassen beweging te veroorzaken op gekontroleerde wijze. Zelfs in de u bekende oudheid heeft men wapens gekend, die mede op dit principe gebaseerd waren.

Wanneer je hadenkt over de beginselen van uw moderne techniek ben je dan ook geneigd om te stellen, dat er in feite toch niet zo veel nieuws onder de zon is. Maar terwijl ik de veranderingen in de wereld voor grotendeels onbelangrijk verklaar, moet ik gelijktijdig konstateren, dat de werkelijk belangrijke veranderingen, die ik kan konstateren, zich grotendels in het innerlijk van de mens afspeelden.

Het innerlijk van de mens is enerzijds wat losgeslagen. Want de mens heeft minder zekerheden in zich, juist omdat hij meer weet. Er is een tijd geweest, dat elk verhaal als waar werd beschouwd, tenzij nadrukkelijk het tegendeel kon worden bewezen. Nu acht men een verhaal alleen waar, wanneer meerdere malen achtereenvolgend de juistheid bewezen kan worden en voor het geheel bovendien een wetenschappelijk verantwoorde werkthese of verklaring kan worden gevonden.

Hier is wel degelijk iets veranderd. Zekerheden van eens, zelfs omtrent het bestaan van een god en de zin van het bestaan, zijn veel kleiner geworden. Ik meen zelfs, dat hierdoor zowel het innerlijk van de mens als zijn reactie op de wereld, waarin hij leeft, meer veranderd zijn, dan je op grond van uiterlijkheden kunt zeggen.

Wil je spreken over het realisme van de verandering, dan moet je ook konstateren, dat menige verandering, die zich voor schijnt te doen, in wezen een modeverschijnsel is en na korte tijd weer verdwijnt.

Veel technische maar ook gedragsveranderingen van de mens blijken slechts een betrekkelijk korte tijd te bestaan. In de periode, dat zij op de voorgrond treden, beantwoorden zij gemeenlijk, zowel aan innerlijke als maatschappelijke behoeften, maar na korte tijd worden zij overbodig en verdwijnen weer.

In de mens wordt door dit alles echter een onzeker, maar daardoor gelijktijdig zich voortdurend vernieuwd concept van de wereld en zelfs van eigen ik geboren. De verandering, die werkelijk plaats vindt, wordt niet in de eerste plaats bepaald door de veranderingen in de wereld, maar het is de mens, die, door zijn innerlijke onzekerheden gedreven, steeds weer zekerheid en veiligheid zoekt te vinden, die verandering afdwingt.

Zoekt je de essentie van alle wezenlijke veranderingen in de laatste tijd, dan moet je wel toegeven: de wijze, waarop de mensen hun wereld benaderen en beschouwen is niet meer zo als voorheen. Ofschoon beweegredenen nog steeds dezelfde zijn, benadert men zijn mogelijkheden op een andere wijze.

Indien u van realisme wilt spreken in uw wereld, zo is dit een van de meest werkelijke ontwikkelingen. Want een mens, die zijn wereld anders leert zien, die ook van zichzelf een wat ander beeld vormt, zal op alles, wat de wereld hem biedt, ook anders gaan reageren, ook al blijft hij een wezen, dat door instinkten wordt gedreven en zijn het in wezen nog steeds

dezelfde maatschappelijke factoren, waardoor de samenleving wordt bepaald en kleeft de mens nog steeds zoveel mogelijk de beschouwingen aan, die zijn voorvaderen reeds kenden.

Misschien denkt u, dat de moderne wereld bijzonder logisch is. Nu ja, zelfbedrog komt overal voor. Maar dezelfde vorm van logica kende men rond 2000 jaren geleden ook in Griekenland. En voordien zijn er in Cathay of China al denkers geweest, die een dergelijke redeneertrant hanteerden. Eens vond een dergelijke wijze van denken en redeneren een aanvulling in de mystiek. Nu niet meer. En wanneer blijkt, dat de logica tekortschiet, dan zal men, ook in deze dagen, zoeken naar een vervanging, ook al geeft men dit zichzelf en de wereld gemeenlijk niet zo snel toe.

De verandering, die nu plaats vindt, hangt hiermede samen en is eveneens als mogelijkheid tweeledig, zodat de mensheid hier wel degelijk voor zich een keuze zal moeten maken.

Eenzijds grijpt de mens naar de komputer, naar een machine, die de menselijke denkprocessen a.h.w. kan imiteren, maar werkt met grotere snelheid en vooral, beschikt over een veel groter arsenaal van kennis, zodat in korte tijd logisch verantwoorde konklusies bereikt kunnen worden.

Dit is geen verhaaltje. Er zijn ook nu reeds z.g. logistische computers van grote omvang, die gebruikt worden voor het berekenen van oorlogsmogelijkheden en tactieken, maar eveneens dienst doen bij een ontleden van economische en politieke situaties.

Helaas vergeten de gebruikers wel eens, dat dit apparaat alleen werkt met de gegevens, die de mens de komputer heeft verstrekt. Beschouwt men deze wijze van beslissen en erkennen echter als de meest juiste, dan blijft de menselijke ontwikkeling tijdelijk hangen. Alle menselijke kwaliteiten worden dan op de duur onderdrukt door een steeds meer macht vergende robot-logica.

Indien een robot met een computerbrein in staat is gegevens van buitenaf zelf op te nemen, zal alles, wat wordt geregistreerd zonder meer en letterlijk worden geïnterpreteerd. Voorbeeld? Uw robot - neem aan, dat u er een hebt - brengt u een vreemd bericht. U reageert met de bekende zin: neen toch, ga nou weg. De robot zal onmiddellijk weggaan. Hij interpreteert niet volgens de menselijke intonatie en het spraakgebruik, maar beschouwt uw gezegde als een opdracht, tenzij hij uitdrukkelijk anders is geprogrammeerd - wat betekent, dat hij blijft wanneer u, ook ernstig gemeend, zegt "ga weg", maar wel zal gaan op een daartoe ingebracht bevel.

Geen aantrekkelijk beeld, meen ik. De andere kans is een sterke verandering in het innerlijke leven van de mens. Deze is overigens zo hier en daar al betrekkelijk ver gevorderd. Om de verdeeldheid van de mens symbolisch uit te drukken: op aarde hebben wij op het ogenblik te maken met zonnegeesten en met saturnusgeesten. Geesten van innerlijk licht en geesten van duister.

Denk overigens niet, dat een saturnusgeest op zich dus slecht zal zijn, of dat de zonnegeest altijd goed is. Maar waar de zon warm, intuïtief is, wil saturnus terug naar een kille komputerlogica en wijst alles af, wat daarin niet past.

Saturnus wil alleen rekening houden met de " feiten" en zal alle beslissingen nemen op grond van uiterlijkheden zonder verder rekening te houden met de mogelijkheden, die uit het innerlijk van de mens of het logisch wetenschappelijk nog niet verklaarbare voort kunnen vloeien.

Een zonnegeest daarentegen leeft voornamelijk vanuit hetgeen in zijn innerlijk werkzaam is en datgene, wat daarvan naar buitentoe kenbaar wordt.

In dit laatste geval zal bij de mens de tot nu toe zo vereerde logica dus steeds meer plaats moeten maken voor een geheel andere wijze van wereldbeschouwen. En eerst, wanneer de invloed van een nieuwe wereldbeschouwing door de veelheid, waarin zij voortkomt, de uiterlijkheden van de wereld voldoende kan beïnvloeden, kunnen wij volgens mij spreken van een werkelijke, een reële, verandering.

Dat is dan tevens een verandering, die een oplossing zal inhouden voor een zeer groot deel van de problemen, waarmee de menselijke wereld nu worstelt. Gelijkzeitig betekent zij een doorbreking van de wat sombere kluisters, waarin zo menig een geestelijk gevangen zit.

Wat je in dat geval bijvoorbeeld voor werkelijke veranderingen zoudt kunnen verwachten? Ik kan alleen in voorbeelden u enig denkbeeld daaromtrent geven.

Stel dat een mens zijn drang tot zelfbehoud omzet in een verdedigen van zichzelf door gebruik van alle mogelijkheden, waarover hij kan beschikken, inclusief paranormale, emoties, invallen of inspiratie en daarbij bovendien nog inrekent een steeds meer bewuste beleving van andere werelden enz.

Dit wordt een mens, die leert zijn eigen droomwereld steeds meer bij zijn eigen werkelijkheid te betrekken. Zo iemand zal niet meer kunnen reageren volgens de normen van de maatschappij, zoals die nu functioneert. Hij zal processen als genezing, in leven blijven, het verdedigen van zekerheid, sociale samenhangen ook, geheel anders bezien.

In het begin verandert er dan uiterlijk nog niet zo veel. Maar zo iemand heeft dan opeens het element tijd wat beter in zijn macht. De doorsnee mens van heden wordt beheerst door de tijd. De bewuste leert echter steeds duidelijker beseffen, dat de tijd een element is met onontkoombare ontwikkelingen, waaraan men zich door verandering van tijdsbesef steeds meer kan onttrekken.

De tijd met alles, wat daarin ligt en alle afwijkende mogelijkheden wordt door een bewuste overzien als een weg met eventuele zijwegen en kruisingen. Hij bevindt zich, zodra hij dit bewust wenst a.h.w. op een uitkijktoren en kan, in tegenstelling tot hen, die op die weg blijven, te voren overzien, hoe die weg verder loopt, wat voor gevaren er zijn, welke uitwijkmogelijkheden bestaan.

Op grond daarvan zal hij dan zijn beslissingen nemen omtrent de wijze, waarop en zelfs het bewuste tempo, waarin hij verder zal gaan. Wat mogelijk wonderlijk klinkt. Maar hoe vaak zijn dergelijke dingen, zij het meer incidenteel, reeds gebeurd?

Mensen zullen een vliegreis gaan maken, worden door volrgevoelens geplaagd en zeggen af, zonder in feite te weten waarom. Het vlieguig verongelukt, wordt gekaapt enz.

Denk aan de vele verhalen over mensen, die een trein willen nemen, op het punt staan in te stappen en dit toch niet doen, waarop even later blijkt, dat die trein verongelukt. Er zijn zelfs mensen die, tegen alle gewoonte in, op een bepaalde dag een zekere straat niet doorlopen, maar een andere en in feite langere weg kiezen. Later horen zij, dat juist in die straat en rond de tijd, dat zij zich daar bevonden zouden hebben iets gebeurd, b.v. het exploderen van een paar Ira-bommen.

Dergelijke verhalen, vaak bewezen en wel, zijn er vele. Maar helaas erkent men nog niet, dat deze mensen in bijna alle gevallen gebruik hebben gemaakt van een deel van hun bewustzijn, dat bij de doorsnee mens altijd braak ligt.

Ik geef dit voorbeeld, omdat hieruit blijkt, dat mensen ook nu reeds in bepaalde gevallen kunnen reageren op feiten, die voor de wereld nog niet werkelijk zijn geworden en daardoor hun eigen beleven aanmerkelijk wijzigen, soms zelfs hun stoffelijk leven behouden, waar zij het normalerwijze zouden hebben moeten verliezen.

Nu kun je, wanneer je tevoren reageert, gemeenlijk niet voor anderen, zekere niet voor vele anderen, de normale gang van de tijd verbreken en het gebeuren dus verhinderen. Het gebeuren blijft bestaan. Maar je eigen positie daarin kun je wel degelijk veranderen. En door alles, wat je zelf doet, beïnvloed je altans enigermate ook het gedrag en beleven van anderen.

Wanneer je door een soort voorwetenschap aan een ramp ontkomt, betekent dit soms ook, dat je tevoren met de gevolgen van die ramp rekening kunt houden en dus sneller en doelmatiger anderen te hulp zult kunnen komen, dan normaal denkbaar zou zijn.

Zeker, het is mogelijk, dat in een bepaalde trein nu een ander op de plaats zit, waar u gezeten zoudt hebben en daardoor schade oploopt. Maar er staat veel tegenover. Neem alleen maar eens het feit, dat je door die voorwetenschap innerlijk samenhangen en fouten erkent en die aan anderen duidelijk kunt maken, terwijl zonder deze inlichtingen mogelijk de oorzaak van een ongeluk altijd een raadsel gebleven zou zijn.

Zeker, de invloed van een enkele mens lijkt ondanks dit alles zeer miniem. Maar zelfs de afwijkende reactie van een enkele bewuste kan op de duur een grote inwerking hebben op het gedrag van zeer velen, omdat een dergelijk afwijken van de rechte tijdslijn op de duur een cumulatief effect pleegt te hebben.

Een enkel voorgevoel, waarop wordt gereageerd plus de verandering van gedrag t.a.v. de gemeenschap, dat hieruit pleegt voort te komen, kan zelfs een sneeuwbaaleffect hebben en zo het lot van een gehele natie, of zelfs van een gehele wereld mede bepalen.

Indien ik stel, dat voor een reële verandering in het lot der mensheid meer zonnemensen of geesten van node zijn, klinkt u dit mogelijk zeer cryptisch in de oren. Maar de zon houdt, zoals u mogelijk reeds weet, het leven door een proces, waarbij kernstoffen uit de kern naar de oppervlakte worden gestuwd en daar, onder een veel lagere druk, grote activiteit ontwikkelen, die ons als warmte en straling kenbaar wordt.

Juist door hetgeen zij naar buitentoe afgeeft, is het voor de zon mogelijk dit proces steeds te blijven herhalen en zo te "leven".

Een zonnemens zal geneigd zijn op een dergelijke wijze te reageren. Door hetgeen hij naar buitentoe van zijn innerlijke waarden afgeeft, vergroot hij zijn werking, maar ook zijn "leven".

Hierdoor ontstaat iets, wat men wel aanduidt als innerlijke wijsheid. Wat in feite betekent, dat een mens of geest niet slechts de hoofdlijn van de tijd, maar ook alle parallellen in mogelijkheid kan overzien.

Indien steeds meer mensen deze "zonnwerking" in zich leren beseffen, anvaarden en gebruiken, zo betekent dit vanzelfsprekend ook, dat onder alle omstandigheden er steeds meer mensen komen, die een juiste keuze doen. Op de duur betekent dit, dat een parallel, die eens alleen een uitwijkmogelijkheid voor enkelen was, nu wordt tot een hoofdlijn in de menselijke ontwikkeling. Dan pas kun je volgens mij spreken van een reële en blijvende verandering.

Mogelijk zou je je dit als volgt voor kunnen stellen: wanneer voldoende Duitsers dit besef bezeten hadden, zou Hitler de oorlog gewonnen hebben. Voor deze mensen immers zou in die tijd dit de voor hen zelf meest wenselijk en voor hun zelfbehoud meest gunstige oplossing geweest zijn.

Maar van de terreur, die u nu onmiddellijk vermoedt, zou geen sprake meer zijn. Al die mensen, die steeds weer op het juiste ogenblik reageerden en zo ontkwamen aan ondergang, vernietiging en mislukking, kunnen zich daarbij niet tot zichzelf en eigen volk alleen beperken. Zij zullen voor alle mensen op de duur veranderingen veroorzaken.

Wat meer is: men zal onwillekeurig steeds weer kiezen voor een zo groot mogelijke sociale perfectie. En deze zal ook in dit geval op de duur voor een ieder bereikt worden. Want de perfectie van een samenleving is niet afhankelijk van de naam, die men daaraan verbindt. Je kunt evengoed een perfecte samenleving zien voortkomen uit het christendom, het kommunisme of fascisme, als uit de z.g. democratie. Zelfs een perfecte anarchische samenleving is bereikbaar en denkbaar. De wegen naar de perfectie zullen mogelijk iets verschillen. Maar het bereiken daarvan hangt niet meer af van een systeem, maar van de mensen zelf, van hun onderlinge werkelijkheid.

Zoals je trouwens in de meeste gevallen wel kunt zeggen, dat een bepaalde situatie niet door een systeem wordt veroorzaakt, maar door de mensen zelf, ook al geeft het systeem hen dan de termen, waarin zij alles omschrijven.

Wanneer een aantal mensen een juiste keuze doen, zal het beleven van de mensheid als geheel veranderen. Maar desondanks zal de reeks mogelijkheden in de tijd, waaruit eens die keuze voortkwam, blijven voortbestaan in alle mogelijke vormen.

Stel, dat de mensen steeds meer juist kiezen, steeds meer gevaren weten te vermijden. Dan komt er een ogenblik, waarop hun instinkt voor zelfbehoud zich anders gaat uiten en zekerheid niet meer wordt ervaren als iets, wat je in feite alleen door een voortdurend konflikt met de buitenwereld kunt bereiken.

Zelfbehoud wordt dan een stimulans om steeds juistere alle mogelijkheden in de tijd te beseffen en zo te komen tot

een steeds juister reageren met een minimum aan conflicten. De strijd tegen de anderen valt meer en meer weg, terwijl de strijd om de juiste weg te vinden groter wordt en men steeds meer rekening gaat houden met anderen.

Een zonnegeest is reeds nu in uw wereld een mens, die de kracht hiertoe heeft en uit zijn eigen licht de kracht put om het duister - het onbekende of de toekomst - te manipuleren.

Een dergelijke manipulatie zal geen enkele mogelijkheid ongedaan maken, maar eerder bepaalde mogelijkheden steeds minder waarschijnlijk maken door een bewustere en meer gerichte keuze.

Je kunt dus zeggen, dat de toekomst in feite meer en meer bepaald wordt voor het geheel van de mensheid door een toenemend aantal personen, die met voorwetenschap uit de bestaande mogelijkheden voor zich een zo juist mogelijke keuze proberen te maken.

Trouwens, de mensen die op deze wijze steeds weer de juiste weg kiezen zullen, of zij dit wensen of niet, op aarde snel de overhand krijgen. Zij zullen a.h.w. steeds meer macht of invloed gewinnen.

Dat de heersers van nu dit zonder meer zullen aanvaarden is niet bepaald waarschijnlijk. Hun instinkt voor zelfbehoud zal hen dwingen, te strijden om zo hun macht, aanzien, bezit enz. voor zich te behouden. Een strijd tussen zonnekrachten en saturnale krachten op aarde lijkt mij dan ook onvermijdelijk.

Ook hier zal de voorkennis, het betere inzicht van de zonnekrachten, echter de uitslag te voren bepalen. Wanneer de saturnale macht besluit aan te vallen, zal immers de zonnekracht tevoren reeds weten, waar, wanneer en hoe dit zal geschieden, zodat zij niet overrompeld kan worden.

In vele gevallen komt dit er op neer, dat de aanvallers moeten ervaren, dat er niemand aanwezig is. In andere gevallen, wanneer uitwijken voor de zonnekracht niet meer tot de aanvaardbare mogelijkheden behoort, zullen zij er zorg voor dragen ter plaatste en op het juiste uur over voldoende aantal en vermogen te beschikken om elke aanval met geringe schade af te slaan.

Kortom: de overwinning zal altijd voor het licht zijn, omdat dit licht zijn gehele mogelijkheid en wetenschap altijd zal gebruiken, terwijl het duister altijd weer zal terugvallen op z.g. logica en daardoor zelfs gedreven wordt, om de kracht en wijsheid van het licht steeds weer te ontkennen.

De kracht van de lichtgeesten schuilt in het vermogen grote delen, of zelfs het geheel van het tijdscontinuum, te overzien en zo kennis te hebben van alle gefixeerde mogelijkheden, die daarin bestaan.

Daar u zover geen commentaar heeft, zal ik eens zien, wat ik verder nog kan zeggen over dit onderwerp. Wat b.v. is het realisme van de verandering in Nederland?

Weet iemand misschien, wat de werkelijkheid van uw land op het ogenblik is? Ook dit niet? Wel op het ogenblik is de werkelijkheid voor Nederland, dat de Nederlander buiten zich naar een ideaal zoekt, dat hij in zichzelf en eigen land voortdurend weigert te verwerklijken.

Wanneer je dat ziet, mag je voor mij rustig stellen, dat dit de verkeerde kant uitgaat. Want volgens mij moet het eerder omgekeerd zijn: je moet in jezelf je ideaal zoeken en dit dan aan jezelf verwezenlijken en niet aan anderen.

Heel wat mensen zullen nu beweren, dat dit alles wel mooi klinkt, maar dat zij helaas niet over toekomstvisie of andere paranormale eigenschappen kunnen beschikken.

Nu heeft Dunne daar het zijne al van gezegd, Farway(?) en anderen hebben daar eveneens hun **ervaringen** over kenbaar gemaakt. Hun konklusies? De droom is voor de mens erg belangrijk. Elk mens droomt, ook al herinnert hij zich dit misschien niet. Tenminste een derde van de menselijke dromen houdt zich symbolisch of direct bezig met toekomstwaarden, dus met zaken, die nu in de wereld nog niet als feit bestaan, maar die toch het ik kennelijk reeds kent of aanvoelt.

De laatste studies op dit gebied hebben overtuigend bewezen, dat mensen, die je steeds maar blijft beletten om te dromen, op de duur gek worden. Waarbij onder dit gekzijn wordt verstaan, dat zo iemand zijn normale droomactiviteiten steeds meer over gaat brengen naar zijn waakbewustzijn, zodat hij in besef en gedrag niet meer kan beantwoorden aan de gemeenschappelijke normen van de mensen rond hem. Ook deze mensen lopen met hun reacties soms op vreemde wijze vooruit op zaken, die eerst later optreden.

Je kunt op grond van dit alles alleen reeds stellen, dat elke mens beschikt over een mate van precognitie, van te voren vele zaken pleegt aan te voelen en van te voren in vele gevallen wel degelijk weet, wat er zal gaan gebeuren, maar niet bereid is deze volgens hem onredelijke impulsen op te volgen.

Een mens, die dit gaat beseffen, zou in sterkere mate op zijn voorgevoelens kunnen gaan reageren. Wat bij heel wat mensen natuurlijk de tegenwerping uitlokt, dat zij zich hun dromen niet herinneren.

Maar wat u gedroomd hebt, maakt wel degelijk indruk. Het blijft in uw bestaan wel degelijk een rol spelen, ook waakbewust, zij het dat het dan eerder een vage onrust of een vreemd voorgevoel wordt.

Zelfs dergelijke vage gevoelens, een dergelijke onrust, is echter bruikbaar. Let dus meer op uw vage voorgevoelens. Daar, waar u eigen redelijkheid en bewuste kennis met die gevoelens niet geheel in strijd zijn, moet u dan maar proberen langs uw logische weg toch met die gevoelens zoveel mogelijk rekening te houden. Tracht uw tijd vooral in te delen in overeenstemming met dergelijke vage gevoelens en impulsen. Dan komt u al een aardig eind verder.

Nogmaals: wat is de realiteit in uw land? B.v. dit: omdat er steeds meer mensen een auto hebben, komen er steeds meer files en omdat anderen dan ook een auto willen hebben, worden er dus steeds meer auto's verkocht.

Ergens is dit waar. En gezien de gevolgen zou ik - spottend - geneigd zijn aan te nemen, dat de nederlandse calvinistische inslag bij dit alles een grote rol speelt: de behoefte tot zelfkwekking. Dus lekker in de file met de nieuwe auto en voor het einde van de dag toch een paar diep betreunde krassen in de lak.

Volgens mij is er bij velen in feite sprake van zo gekompenseerde onmachtsgedvoelens. Tegen degenen, die werkelijk een auto nodig hebben, zult u mij geen bezwaar horen maken. Maar er zijn er velen, voor wie het bezit van een auto, gezien hun behoefte, niet redelijk en zeer kostbaar is. Toch moeten zij er een hebben, toch moeten zij rijden. Want op deze wijze hebben zij bepaalde gevoelens van macht, mogelijkheid, menen status te bezitten, die zij zonder dit menen te onberen.

Aanwezige automobilisten: vergeef mij. U hebt natuurlijk allen uw wagen werkelijk heel hard nodig, al is het maar om bij slecht weer een brief naar de post te brengen.

Wanneer je het gedrag van vele Nederlanders ontleedt, kom je tot de konklusie, dat zij innerlijk niet vevuld zijn en hun onvermogen zich werkelijk bewust te uiten, compenseren door een hang naar luxe zaken als auto's, t.v. en dergelijke zaken. Het gemiddelde leefpatroon wijst op een zoeken naar kompensatie voor een innerlijke, maar niet geheel besepte onvolledigheid.

Waarom onvolledig? Vooral omdat men weigert zichzelf te zien, zoals men is. Men verschuilt een toch wel besepte werkelijkheid achter verklaringen, dat men alleen toch niets kan doen, dat men zo zwak is, dat men niet voldoende energie bezit. En dit alles, terwijl men innerlijk wel degelijk beseft over krachten te beschikken en veel grotere reserves kent, dan men toe zou willen geven.

En toch: iemand, die die innerlijke kracht erkent, kan in 5 minuten konzentratie evenveel uitrusten als een ander in een zelfde aantal uren, terwijl ook de lichamelijke fitheid, de vitaliteit, in deze tijd herwonnen kan worden en uit die innerlijke kracht ook daarna nog kan worden aangevuld, waar dit nodig is.

Er bestaan op aarde heel wat kultussen en z.g. geestelijke meesters en systemen, die er goed van leven alleen door de mensen van dit feit weer meer bewust te maken. Men betaalt grote sommen, om tot een erkenning van een innerlijke mogelijkheid te komen, waarvan het besef en bezit voor u allen eigenlijk normaal zou moeten zijn.

Indien een mens zou leren overschakelen van de uiterlijke kentekenen van macht, energie, aanzien, naar de innerlijke bron, zou er natuurlijk uiterlijk niet opeens veel veranderen. Want de wereld verandert uiterlijk nu eenmaal niet meteen als gevolg van een innerlijke erkenning.

Maar de benadering van de wereld zou wel een andere worden en in vele gevallen zou ook de keuze van het volk als geheel een andere worden. Wat zeker een grote verschuiving in positieve richting ten gevolge zou hebben, ook al lijkt uiterlijk alles nog bij hetzelfde te blijven.

Let wel: dit geldt voor uw land zeker zo sterk als voor alle andere groepen. Maar denk nu niet, dat ik pessimist ben. De meeste profeten beloven alleen maar sombere dingen. Wat te begrijpen is, want een profeet, die alleen goede zaken voorspelt, geldt bij zijn medemensen niet als profeet, maar wordt door hen eerder beschouwd als een onverantwoordelijke lolbroek. Maar naar een profeet, die de ondergang van de wereld voorspelt, luistert men vol eerbied, want daarvoor is een ieder

toch wel bang.

Maar ik zie in een toenemend aantal mensen reeds nu de neiging ontstaan, een beroep te doen op de innerlijke kracht. Tot op dit ogenblik blijkt dit nog geen voldoende compensatie te kunnen geven voor het streven naar uiterlijke tekenen van macht, bereiking, erkenning e.d. Maar het aantal mensen, dat met innerlijke krachten werkt, zal toenemen en daarmee komt een ook uiterlijk kenbare verbetering naderbij.

Het aantal mensen, dat aandacht geeft aan voorgevoelens en dergelijke zaken neemt op het ogenblik in een veel sterkere mate toe dan het aantal van hen, die werken met de innerlijke kracht.

Dit betekent, dat ook in toenemende mate een juiste keuze verwacht kan worden in dit land, ook t.a.v. onbekende waarden, die nog in de toekomst liggen. In dit opzicht zijn er al enkele tekenen kenbaar, die op een verandering wijzen.

In toenemende mate zullen hier, zowel als elders, mensen door een intuïtieve, maar juiste keuze, in staat zijn hun lot in positieve zin te veranderen. Wat belangrijk is.

Ik ben daarom van mening, dat een werkelijke wereldondergang steeds minder waarschijnlijk wordt, altans één, die door mensen veroorzaakt wordt.

Zij, die er anders over denken, kunnen zich beroepen op bekende namen als Nostradamus, Caycy, Dixon en anderen, die wij rond het jaar 2000 een derde en beslissende wereldoorlog horen aankondigen door geschillen tussen Usa en China en dergelijke zaken. Een wereldondergang door atoombommen.

Al moet ik toegeven, dat de mogelijkheid bestaat, zo kan ik een dergelijke negatieve ontwikkeling in de wereld niet aanvaarden op grond van alles, wat ik zich geestelijk in deze dagen zie voltrekken.

Mogelijk is het, maar het is uiteindelijk maar één van zeer vele mogelijkheden en de mensen kunnen bewust, of geleid door hun intuïtie, ook nu nog gemakkelijk kiezen voor een ander spoor door de tijd.

Hetgeen deze voorspellers zien, is maar een enkel stukje mogelijkheid uit een totale en zeer complexe werkelijkheid, een enkele tijdslijn te midden van een ontelbaar aantal andere mogelijkheden.

Ik wil reëel blijven: een groot aantal van deze in de tijd vastgelegde mogelijkheden is door de aarde op dit ogenblik nog niet te benaderen. Het heden is uw uitgangspunt en in de kritieke tijd zal men hoogstens tien variaties naar de ene of de andere kant kunnen verwezenlijken.

Dit betekent nog steeds, dat men het komende konflikt op dit tijdsspoor veregeren kan, of in betekenis verminderen en zelfs aan de vernietiging geheel zal kunnen ontkomen.

Volgens mij is, gezien het steeds meer terugvallen van mensen op hun innerlijke krachtbronnen en een steeds meer intuïtief reageren van nog meer mensen, mede gezien het menselijke instinkt tot zelfbehoud, in wezen een verandering van tijdlijn ten goede bijna zeker.

Zeker. Vele mensen geloven rotsvast in de slag bij Armageddon en het daarop volgende duizendjarige rijk. Maar zijn deze dingen nu feiten danwel symbolen? Armageddon kan zich volgens mij evengoed in de mensen afspelen als in de woestijn.

Het duizendjarig rijk kan evengoed in ons liggen als ons van buitenaf opgelegd worden.

Wie alles realistisch beziet, zal met mij zeggen: men heeft nog de keuze. Wij zijn de macht, wij zijn de uiting van het leven. Wij bepalen wat de hoofdlijn van de geschiedenis voor ons zal inhouden. Morgen is voor ons niet gefixeerd. Het is een wereld, waarin de mogelijkheden wel vast liggen, maar welke wereld en welke reeks mogelijkheden dit zullen zijn, kunnen wijzelf bepalen.

Dit alles stelt echter wel voorop, dat het besef van de mens en zijn mogelijkheid, zijn innerlijke krachten en weten te gebruiken, eveneens zal veranderen.

Wat mijn komklusie duidelijk zal maken : Het realisme van de verandering wordt bepaald door de wijze waarop de mens, zijn innerlijk besef aanvaardende, zijn gedrag aanpast aan de waarheid, die in hemzelf leeft.

U wilt het eenvoudig horen? U hebt een eigen manier van leven en u bent geneigd alles, wat u in het verleden ervaren hebt, te zien als een recht tegenover allen, die voor u nu minderen zijn.

Eerst, wanneer u het innerlijke licht in uzelf en in de anderen gaat erkennen, zal dit effect zwakker worden en kan een menselijke relatie in vrijheid tot stand komen. U voelt zich niet meer gedwongen anderen te dwingen en gelijktijdig hebben anderen minder behoefte zich tegen u te verzetten en een eventuele ommacht op hun beurt te wreken op degenen, die zwakker zijn.

Zoek in uzelf kracht, zoek in anderen deze zelfde kracht, vreugde, speelsheid terug te vinden. Harmonie in wederkerigheid is dan steeds meer haalbaar en speelt in uw leven een veel grotere rol.

Besef uw eigen grenzen, maar ook uw krachtsreserves en spaar die laatsten niet, wanneer anderen zwakker blijken te zijn dan zij meenden.

Stoor u in dit geval ook niet te veel aan regels. Die blijken niet noodzakelijk te zijn. Zij vormen alleen een uiterlijke orde en je zoekt daarin dan ook niet meer een innerlijke zekerheid te vinden, waardoor je angsten worden gestust en je hoopt alsnog aan verdoemenis te ontkomen.

God is in alle dingen, ook in u. Erken al, wat in u bestaat zo bewust mogelijk in anderen. Reageer vanuit die erkenning. Besef wel: wanneer je jezelf niet kunt aanvaarden, kun je ook geen werkelijk god of kracht ooit aanvaarden.

Wanneer je de wereld met al haar feilen en tegenstellingen niet wilt aanvaarden, zul je ook jezelf niet werkelijk kunnen aanvaarden en zo ook niet bewust meer jezelf worden in uiting en prestatie. Hoult rekening met de gevoelens van anderen, maar besef, dat dezen niet voor de werkelijke waarde van uiterlijkheden staan.

Zie af van overbodige plichtplegingen. Indien uw medemens daarop staan, laat hen voorlopig hun eigen weg gaan en volg uw eigen besef.

Deze dingen veranderen werkelijk. De mensen maken meer en meer een keuze, waardoor een betere ontwikkeling kan worden verwacht. Wat je dan een afwijken van de rechte tijdslijn met haar rampen en konflikten kunt noemen.

Een andere tijdslijn volgen betekent: een weg kiezen, die geen lijnrechte ontwikkeling tussen verleden en toekomst bevat. Door onszelf te zijn en te werken met ons innerlijk besef, gebruik te maken van onze innerlijke krachten, komen wij altijd weer in een reeks van gebeurtenissen terecht, die voor onszelf de beste oplossing zijn. Wij behoeven die verandering niet aan de wereld te ontworstelen. Zij wordt als vanzelf waar.

Ook dan zijn er natuurlijk weer conflicten en moeilijkheden te verwachten. Maar die kun je dan toch steeds beter aan en zo nodig kun je ook die weer ontwijken.

Besef, dat vele zaken, die je in de wereld verlangt, in feite niet noodzakelijk zijn, terwijl kleinigheden, die je afwijst of over het hoofd pleegt te zien, later voor jou van het grootste belang kunnen zijn. Kies daarom intuïtief en laat je niet beïnvloeden door de wereld buiten je.

Kortom, het lot ligt wel vast, maar je kunt een ander lot kiezen, dat op zich vast is, maar voor jou toch iets heel anders betekent en met zich brengt.

Dit is volgens mij de enige werkelijke en blijvende verandering, die voor een mens mogelijk is. Alles, wat voort blijft gaan vanuit oude denkbeelden en systemen, zonder bewuster te worden en juist te reageren, richt zichzelf ten gronde. Dit dank zij een vasthoudendheid, waardoor men de tijdslijn, waarop men zich bevindt, de lotsgang, waartoe men nu behoort, niet meer kan beheersen.

De vrije mens leert echter in een heelal vol mogelijkheden ondanks alles de voor hem juiste lotslijn te kiezen en zich aan te passen aan de werkelijkheid van de innerlijke wereld.

Ik ben niet pessimistisch en geloof, dat steeds meer mensen in en vanuit zich die aanpassing, die verandering van lot zullen bereiken, waardoor je steeds meer alle mogelijkheden van de tijd beseft en leert, als harmonisch deel van het geheel met het geheel te leven.

Want alleen hij, die leert alle mogelijkheden te overzien, kan wezenlijk veranderingen tot standbrengen en de voor eigen innerlijk meest passende mogelijkheden verwezenlijken.

Wat volgens mij een mooi betoog was, zodat wij nu kunnen gaan pauzeren. Ik heb niet alleen duidelijk willen maken, wat werkelijk kan veranderen, maar ook, waardoor en waarom het verandert. Hopelijk ben ik daarin geslaagd. Het realisme van de verandering is, dat een werkelijke verandering alleen plaats kan vinden, wanneer de mens zichzelf en dus ook zijn gedragingen weet te veranderen.

Tot straks.

-0-0-0-0-0-

Zo, vrienden.

Nu zullen wij gaan zien, wat u te zeggen hebt. Een ding is zeker: het enige, wat nooit veranderen kan, is de werkelijkheid, waarbinnen u de mogelijkheid zult vinden, steeds andere waarden te beleven.

Maar nu bent u aan de beurt.

x U zei, dat de oude dogmatische systemen op de duur zichzelf vernietigen. Dat zou je niet zeggen van de RK.kerk en het Cda. Kunt u dit toelichten?

- Er is een tijd geweest, dat nog niet werd gesproken van een rk.kerk. Men sprak van de christenen. En in die dagen waren er vele echte christenen. Langzaam maar zeker werd het geloof een instituut onder deskundige leiding, Rome werd een staat onder bisschoppelijk gezag, de paus werd een machtshebber, het geloof werd steeds meer dogmatisch en er kwamen steeds minder echte christenen.

Schisma's konden dus niet uitblijven. De mensen gingen uit elkander, terwijl zij beweerden, dat allen eensgezind moesten zijn, maar dat alleen zij gelijk hadden en de anderen ongelijk, zodat dezen zich dienden te onderwerpen. Wat ons al heel dicht bij het cda brengt.

Op de duurspelen de werkelijke waarden van het geloof, berustend op zelf zijn en zelf doen, een steeds kleinere rol. Het roomse geloof is een machtsstructuur geworden, die een ieder emotionele zekerheid bieden wil.

Het is deze emotionele zekerheid plus het beeld van kerkelijke macht, dat vele z.g. gelovigen en verkondigers er steeds weer toe brengt hun geloof aan anderen op te dwingen en te hanteren, alsof het een politieke waarde zou zijn.

Hieruit komt o.m. de kvp voort. Maar al snel wordt duidelijk, dat de kerk met haar al te dogmatische en op gezag gebaseerde wijze van denken zichzelf dreigt te vernietigen. De bindingen tussen leven, denken en geloof worden steeds zwakker.

De vrome mannen ontdekken dan ook met ontsteltenis, dat zij alleen de macht nooit kunnen behouden. Zij fuseren met anderen en vormen zo het cda, een partij, die bestaat uit vele verschillende soorten christenen met geheel verschillende opvattingen, die naar buitentoe doen, alsof zij het eens zijn en soms hun eigen beginselen verloochenen, zoals in deze tijd, nu het gaat om het in standhouden van een kabinet, dat zich machteloos toont en waarvan in feite een ieder wel wat misselijk begint te worden, maar dat het garantiezegel beduidt op de christelijke machtspositie.

Kijk nu maar eens: er is sprake van een bisschoppelijke druk, die zou kunnen betekenen, dat uiteindelijk protestanten onder het juk van Gijssen door zouden moeten gaan. Voor de macht doet men veel. Maar wanneer blijkt, dat deze meer en meer een illusie wordt, zal voor een ieder kenbaar worden, dat deze pas ontstane christelijke partij in feite reeds bezig is zichzelf intern te vernietigen.

De reden? Er zijn te grote intrensieke benaderingswijzen in de verschillende oorspronkelijke partijen. Het politieke kompromis, strijdig met het strikte geloof van vele christenen, betekent in feite een ontkerstening van de partij en als zodanig een feitelijk machtsverlies voor de kerken en hun politieke vertegenwoordigers.

Het zal inderdaad steeds meer gaan om politieke macht en steeds minder om christelijke beweegredenen, ook al zal men dit in deze kringen zeker niet openlijk kunnen toegeven.

Kiest men voor zuiver christelijke waarden, dan zal blijken, dat de politieke macht snel en zeker verdwijnt.

De moeilijkheid ligt naar ik meen in het feit, dat politiek in feite de kunst van het kompromis is en daarom nooit uit een minderheidspositie goed bedreven kan worden, wanneer er sprake is van onaantastbare christelijke principes.

Maar ja, u weet het: de uil, die in de zetel zat, is helaas weggevlogen. Hij kon, van wat een ander had, helaas te weinig aanvaarden of gedogen.

Nu zit er een v. Agt en al, zal hij ook vanacht niet gaan, ik zie zijn macht toch ondanks dat, niet lang meer voortbestaan.

U begrijpt wat ik bedoel. Dogmatische groepen, of zij nu cda, pvda of kerk heten, vernietigen zichzelf door geen rekening te houden met anderen.

En wanneer u denkt, dat die oude instellingen het nog heel goed doen, dan moet u zich toch even te binnenbrengen, dat er een tijd is geweest, waarin vorsten bogen voor de paus en pauselijke goedkeuring in feite bepalend was voor hun gezag.

Dit, terwijl nu pausen buigen voor vreemde machten en proberen op allerhande wijze de gezagsdragers in vele landen te lijmen. Er is toch al heel wat veranderd. De naam is blijven bestaan, maar het wezen is in de loop der tijden al vaak veranderd.

Bestaat de kerk werkelijk al 2000 jaren? Wel neen. Zij ontstaat in haar huidige vorm als kerk op het concilie van Tarente. Zij wordt in standgehouden door de wereldlijke macht van de pausen, maar verliest wel een deel van haar reputatie.

Zij verliest veel aan de reformatie en probeert zich te redden door een kontrareformatie, die nooit geheel uit de verf komt.

Pretenderende terug te keren naar de oude waarheid en waardigheid, vormt men in feite een nieuw geloofje, dat dank zij enkele dogmas beschikken kan over de nodige argumenten om alle konkurrenten af te wijzen als duivels en niet waarlijk christelijk. Andersdenkende christenen worden te vuur en te zwaard bekeerd of gedood, vervolgd enz.

Na 1800 blijkt er meer en meer sprake te zijn van pogingen de politieke macht te herwinnen en, waar deze nog bestaat, uit te breiden. Het geloof is voor de eenvoudigen, de macht voor de verkondigers.

Vergeet niet, dat er een paus is geweest, die niet openlijk sprak over Auswitsch, al wist hij, wat daargaande was, dit in de hoop, zo iets van zijn invloed in een bepaald land te kunnen behouden.

Vele prelaten hebben hun gelovigen voorgelaten, dat een mens moet: bidden, vroom zijn en gehoorzaam aan het gezag en daarbij dan maar liever weggekeken over gevangennissen vol gemartelde gevangenen. Toch is een van de dingen, die een christen volgens 't evangelie dient te doen: het bevrijden van gevangenen. Maar kennelijk is het enige, wat dergelijke kerkvorsten proberen te bevrijden hun eigen macht.

De mensen gaandit meer en meer beseffen. De ontkerstening neemt allerwege toe, orthodoxe bestuurders verzetten zich tegen de priesters, die, zoals de priester-arbeiders, zich met de problemen van eenvoudige mensen bezighouden.

Wilt u, dit alles beseffende, ziende hoevele kerken leegblijven of zelfs gesloopt worden, volhouden dat de kerk van Rome zichzelf niet vernietigt?

Zeker, de kerk verandert steeds weer, probeert greep op de mensen te krijgen en te behouden. Maar in elke verandering verliest zij voor steeds meer mensen haar geloofwaardigheid.

Wanneer je echter in de kerk niet werkelijk kunt geloven en vertrouwen, dan ben je geen echte katholiek meer. Zeker, je kunt desnoods een zeer goede christen zijn en blijven. Maar katholiek ben je niet werkelijk meer. En dergelijke ontwikkelingen vinden wij ook terug in vele andere christelijke gemeenschappen, die te veel gehoorzaamheid eisen en te weinig begrip hebben voor de werkelijke waarden van het christendom, die nu noodzakelijk zijn.

De feitelijke toestand is op het ogenblik zo, dat nog zeer veel mensen in een kerk staan ingeschreven, maar er in feite niets meer aan doen. Alleen wanneer de kroeg vlak naast de kerk staat, komen zij er op zondag nog wel in de buurt.

De levenswetten van de kerken worden steeds minder doorgevoerd. Sommige regels, die karakteriserend waren, werden opgeheven, omdat men zich er in feite toch niet meer aan hield, zoals in de rk. kerk b.v. de vastenvoorschriften, de vleesloze vrijdag.

Wanneer u objectief de ontwikkelingen beziet en niet alleen let op de naam, dan kunt u konstateren, dat de kerk van Rome reeds meerdere malen failliet is geweest in geestelijk opzicht en met gewijzigde beginselen in feite is heropgericht.

De wereld verandert soms sneller, dan machtdragers aangenaam is en vele instellingen zijn eenvoudig niet in staat die veranderingen bij te houden. Daaraan gaan zij op de duur ten onder, ofschoon hun naam blijft bestaan, maar een geheel nieuwe inhoud krijgt.

Kijk maar eens naar het kommunisme: dit was in feite een raden-republiek. Soms bestaan er nog dergelijke "raden," maar hun functie en vooral hun zeggingschap is een geheel andere.

De huidige sovjetrepubliek is in feite een soort kapitalistische republiek. Alleen zie je daar geen adel, maar ambtenaren. Er zijn geen kapitalisten, maar wel politici, die dezelfde macht en mogelijkheden bezitten, kunstenaars, die in feite de nieuwe rijken vormen en verder zelfs hier en daar een soort vrije ondernemer, die de middenstand gaan vormen.

De arbeiders is degene, die, als te voren, het gelag betaalt, maar mogelijk iets meer terugkrijgt voor zijn werk dan voor de revolutie.

Nu echter beginnen de arbeiders, aarzelend nog, eisen te stellen. De keuze ligt tussen een beperkt toegeven en een verdere afwijking van het kommunistische ideaal of een nieuwe revolutie. Ook dit grote systeem dreigt aan zichzelf ten onder te gaan door verkeerde machtslust en een vasthouden aan principes, die, zoals een ieder kan beseffen, in feite al uit de tijd zijn.

x Kunt u zeggen, of daarvoor iets anders, iets beters, in de plaats komt?

- Uit dit alles komt zeker iets beters naar voren, ook

al is het niet iets totaal nieuws en anders.

In de katholieke kerk ontstaan groepen, die zich met de gehele mens willen bezig houden en niet alleen met zijn ziel. Ik noemde reeds de arbeiderpriesters, de priesters, die weer gewone mensen wilden worden, alles met hun kudde wilden delen en daarnaast hun priesterambt bleven uitoefenen. Zij tonen aan, dat in een nieuwe visie het geloof wel degelijk kan blijven bestaan en zelfs weer aan momentum kan gewinnen.

In de kommunistische landen worden de eisen van het volk steeds belangrijker en wordt met hen steeds meer rekening gehouden. De nu nog aparte kaste van de partijmensen gaat weer meer en meer in het volk op. Met behoud van vele oude leuzen ontwikkelt zich hier een vorm van aanvaardbaar socialisme, dat zeker lange tijd zinvol kan zijn.

Het kommunisme heeft veel voor het volk gedaan, heeft ook in korte tijd veel bereikt. Maar nu dreigt het aan zichzelf ten onder te gaan, omdat het te dogmatisch begint te worden.

Kortom: in beide gegeven voorbeelden zien wij, dat de mensen een grotere vrijheid krijgen, dat een betere aanpassing van de praktijk aan de behoefte naar voren komt en dat zo onder oude namen en leuzen in feite geheel nieuwe ontwikkelingen zich voor doen.

Het bestaande systeem verdwijnt langzaam, de naam blijft behouden, de mogelijkheden voor de eenvoudigen in beide groepen krijgen meer deel aan het geheel. Een volgens mij inderdaad zeer gunstige verandering.

Vergeet niet, dat voor buitenstaanders dergelijke zaken niet zo duidelijk zijn als voor de betrokkenen. Voor vele buitenlanders is Nederland nog een volk, dat geheel wordt geregeerd door een koningin, maar voor de doorsnee nederlander geldt, dat hij geregeerd wordt door politici, terwijl de koningin in feite alleen maar ratificeert, wat eerst door de politici besloten is en maar weinig mogelijkheden heeft tegen hun eenmaal genomen besluiten in te gaan. Kortom: de nederlander heeft een zeer geliefde koningin, die moet doen, wat het kabinet wil. Wat een heel andere situatie betekent.

Maar ik moet sluiten. Ik heb het u niet al te gemakkelijk gemaakt vanavond. Aan de andere kant moet u beseffen, dat iemand, die het onderwerp: realisme der verandering stelt, zich allereerst met mij af zal moeten vragen, wat verandering in feite is, wat kosmisch gezien de werkelijke toestand is en wat voor een mens de werkelijkheid en de mogelijkheid tot veranderen inhoudt.

Ik meende alleen door een dergelijke benadering degenen, die werkelijk geïnteresseerd zijn in dit onderwerp te kunnen doen beseffen, wat werkelijke verandering in feite betekent en wat alleen in schijn een verandering is.

Voorbeeld: wanneer er een ander kabinet aan het bewind komt, denkt u, dat alles nu anders zal worden. In feite spelen nog steeds dezelfde bureaucratische invloeden en is de verandering in feite voornamelijk af te lezen aan de termen, waarin wetten en besluiten gevat worden.

Daarnaast probeerde ik u aan te tonen, dat een mens zijn eigen lot wel degelijk kan beïnvloeden en veranderen. Ik hoop daarin enigszins geslaagd te zijn.

Goeden avond.

d.d. 3 februari 79